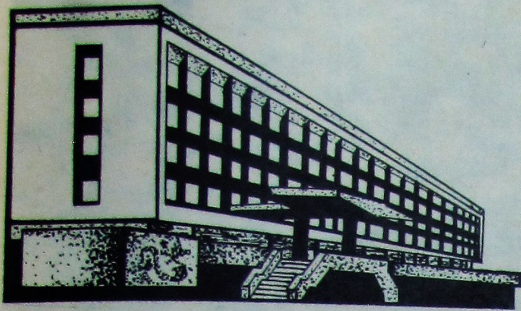

З НАДЫХОДЗЯЧЫМ СВЯТАМ ПЕРШАМАЯ!

ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

ГОМЕЛЬСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЕКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМАУ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 15 (651) | Аўторак, 28 красавіка 1987 г. | Газета заснавана ў верасні 1969 года. | Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап.

**Няхай жыве 1-я Мая —
Дзень міжнароднай
салідарнасці
працоўных!**

[3 Заклікаў ЦК КПСС.]

У МАНАЛІТНЫМ АДЗІНСТВЕ

Світа некалькі запазнілася вясна. Яшчэ не набрала сілу зеляніна, амаль не бачна першых вясновых кветак. Нягледзячы на гэта, нашы гарады і вёскі вабяць вока добраўпарадкаванасцю, сваім убраннем. Надыходзіць знамянальнае свята — Першмай, Дзень міжнароднай салідарнасці працоўных, які ўрачыста адзначаецца на ўсёй планеце.

Першае мая служыць агляду з'яднанасці працоўных усіх краін, іх рашучых дзеянняў супраць імперыялізму і рэакцыі. Чырвоныя флагі і сцягі развіваюцца над усімі кантынентамі. Савецкія людзі выйдуць на Першмайскія дэманстрацыі ў першыя рэды магутнай інтэрнацыянальнай шматмільённай арміі працоўных.

У нашай краіне стала выдатнай традыцыяй сустракаць свята Першмаея высокімі вытворчымі паказчыкамі. Аб дасягнутых поспехах па ажыццяўленню гістарычных рашэнняў XXVII з'езда КПСС, заданняў XII пяцігодкі працоўныя калектывы адрэпартаўцы Радзіме, Камуністычнай партыі, праходзячы ў маналітных калонах па цэнтральных вуліцах і плошчах.

Першмайскае свята савецкія людзі сустракаюць у абстаноўцы вялікага працоўнага і палітычнага ўдыву, выкліканага рашэннямі студзёнскага (1987 г.) Пленума ЦК КПСС, актыўным курсам партыі на паскарэнне сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны і дэмакратызацыю жыцця. Новы імпульс энергіі надае ўсенародная падрыхтоўка да выбараў народных дэпутатаў у мясцовыя Саветы, якія свята будзе мець істотны адметнасці.

Важнымі падзеямі ў жыцці краіны з'явіліся XVIII з'езд прафсаюзаў СССР і нядаўнае завяршыўшы сваю работу XX з'езд

М. СТАРОВОЙТА,
секратар парткома ГДУ.

Усесаюзнага Ленінскага Камуністычнага Саюза Моладзі. Абмеркаваныя на іх пытанні, прынятыя рашэнні сталі мабілізуючай сілай шматмільённай арміі членаў прафсаюза і Ленінскага камсамола па ўзмацненню іх намаганняў у камуністычным будаўніцтве, творчага падыходу да вырашэння кожнай справы.

Для калектыву нашага ўніверсітэта, як і ўсіх работнікаў вышэйшай школы, новым арывантам да дзеяння з'явіліся паставы ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР па асноўных напрамках перабудовы вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі. Неабходна многае зрабіць, каб на якасна новую ступень узняць падрыхтоўку і выхаванне будучых спецыялістаў, палітыкі і павысіць эфектыўнасць вузавскай навукі, як мага хутчэй укараніць студэнцкае самакіраванне. У гэтых напрамках праводзіцца значная работа. Сёння прыемна сказаць, што ў бягучым навучальным годзе ўжо абаронена 2 доктарскія і 8 кандыдацкія дысертацыі. Дасягнут самы высокі за апошнія гады ўзровень росту навуковага патэнцыялу кадраў ўніверсітэта.

Студэнтамі ўніверсітэта ўлісана шмат выдатных старонак у гісторыю патрыятычнага руху ў тэрыторыі працоўных семестраў. Актыўна рыхтуюцца яны і да новага сезона. Світа ў атрадах будзе працаваць звыш тысячамі юнакаў і дзяўчат. Яны ўнесуць свой паспяховы ўклад у ажыццяў-

ленне вытворчых планаў другога года бягучай пяцігодкі, канкрэтнай справай адкажуць на рашэнні XX з'езда ВЛКСМ і XXVIII з'езда камсамола Беларусі, падрыхтоўка дастойную сустрачу саўчаснаму 70-годдзю Вялікага Кастрычніка.

«Мір» і «Праца» — з гэтымі словамі заўсёды звязана свята 1 Мая. Захвацьце мір на Зямлі, прадухіліць ядзерную катастрофу — самая важная праблема сучаснасці. Наша краіна робіць усё магчымае, каб спыніць гонку ўзбраенняў, аздаравіць міжнародную абстаноўку, прыступіць да паступовага раззбраення. У аданым страі з савецкімі людзьмі ідуць працоўныя краіны сацыялістычнай саруджнасці. Яны памянаюць патэнцыял сучаснага сацыялізму — магутнай, уплывовай сілы сучаснасці.

Працоўныя капіталістычных краін адзначаюць Першмайскае свята «Днямі дзеянняў», дэманстрацыямі, мітынгамі, маніфестацыямі, выступаюць супраць беспарадоў, абмежавання ўсеўладдзя маналіі, супраць гонкі ўзбраенняў. Народы вызваліўшыхся краін выступаюць супраць націску імперыялізму, абараняюць свабоду і незалежнасць сваіх дзяржаў, змагаюцца за пэп-пыховае завяршэнне нацыянальна-вызваленчага руху.

У гэты прадэсвятковы дзень усё мы з упэўненасцю глядзім у будучыню, глыбока верым, што яна стане яшчэ больш заможнай і шчаслівай.

Ад імя парткома, ректарата, грамадскіх арганізацый ўніверсітэта горача вішую вяс, дарэгі таварышы, з надыходзячым святкам Першмаея, жадаю вам выдатных поспехаў у працы і вучобе, новых дзядзясненняў на карысць нашай Айчыны!

АГУЛЬНАУНІВЕРСІТЭЦКІ ПАРТЫЙНЫ СХОД

Рашэнні студзёнскага (1987 г.) Пленума ЦК КПСС і асноўных напрамкаў перабудовы вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў краіне, прынятыя па іх рэалізацыі паставы ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР знаходзяцца цяпер у цэнтры ўвагі шматмільённага калектыву нашага ўніверсітэта. Гэтыя дакументы абмяркоўваліся на факультэтах і ў структурных падраздзяленнях ГДУ, дзе выяўляліся новыя рэзервы ў кадровай палітыцы, вызначаліся істотныя меры па далейшаму ўдасканальванню вучэбнай, навуковай і выхаваўчай работы.

На мінулым тыдні ў пятніцу адбыўся адкрыты агульнаўніверсітэцкі партыйны сход. Па дакладу ректара акадэміка АН БССР Б. В. Боўкі шырока і падзеловаму абмеркаваны задачы партыйнай арганізацыі і калектыву ўніверсітэта, вынікаючыя з

рашэнняў студзёнскага Пленума ЦК КПСС і асноўных напрамкаў перабудовы вышэйшай школы. У абмеркаванні даклада прынялі ўдзел дэкан гісторыка-філалагічнага факультэта М. Ф. Гуліцкі, прарэктар па навуковай рабоце М. В. Навучыцель, рэдактар шматтыражнай газеты «Гомельскі ўніверсітэт» У. П. Балаго, дэкан матэматычнага факультэта М. В. Селькін, загадчыца кафедры этыкі, эстэтыкі і навуковага атызму Л. І. Нядзеля, студэнт фізічнага факультэта М. Р. Жуквіч, дацэнт кафедры эканомікі працы М. У. Акуліч, дацэнт кафедры агульнай фізікі І. В. Семчанка, секратар парткома М. І. Старовойтаў.

Па абмеркаванню пытанню прынята адпаведная пастава. У рабоце агульнаўніверсітэцкага партыйнага сходу прынялі ўдзел інструктар аддзела навукі і навукаўчальных устаноў абкома КПБ В. М. Коршыкаў.

АБ ПЕРШАМАЙСКІХ УРАЧЫСТАСЦЯХ

Заўтра ў актавай зале адбудзецца агульнаўніверсітэцкі сход, прысвечаны Дню Міжнароднай салідарнасці працоўных — 1 Мая.

У праграме — урачыстая частка, святочны канцэрт.

Пачатак — у 19 гадзін.

***

1-га мая прадстаўнікі ўсёх факультэтаў і іншых структурных падраздзяленняў ўніверсітэта прымуць ўдзел у агульнагарадской Першмайскай дэманстрацыі.

Збор — да 8 гадзін 30 мінуць на факультэтах, у 9 гадзін — пастроенна ў калону каля галоўнага корпуса ГДУ.

З ЛЮБОЎЮ ДА ІЛЫЧА

Калектыву нашага ўніверсітэта, як і ўсе савецкія людзі, прагрэсіўнае чалавецтва свету, шырока адзначыў 117-ю гадавіну з дня нараджэння стваральніка Камуністычнай партыі і першай у свеце Савецкай дзяржавы Уладзіміра Ільіча Леніна.

22-га красавіка студэнты гісторыка-філалагічнага і эканамічнага факультэтаў разам з прадстаўнікамі працоўных калектываў горада на яго цэнтральнай плошчы, якая носіць імя У. І. Леніна, ускла-

лі кветкі да помніка правадыру працоўных свету.

Студэнты матэматычнага факультэта ўсклалі кветкі да помніка У. І. Леніну каля вучэбнага корпуса № 2.

Камсамолецкі ўніверсітэта правалі ў дзесяці падэфных школах Цэнтральнага раёна Ленінскія ўрокі і піянерскія зборы, на якіх з пачуццём вялікай любві і повагі гаварылася пра дарагога для ўсіх нас Уладзіміра Ільіча.

У інтэрнаце № 4 члены літаратурнага клуба «Верас» народнага ўніверсітэта маральна-эстэтычнага выхавання і дружкаўскай біяфака выступілі з літаратурна-музычнай кампазіцыяй «Ленін і мір».

МАЯ!

ТРАДЫЦЫІ

У ГАСЦЯХ—СУСЕДЗІ

Па запрашэнні ўніверсітэцкага літаратурнага аб'яднання «Крыніцы» яляўла ў ГДУ прыяздзілі на чарговую творчую сустрэчу з выкладчыкамі і студэнтамі гісторыка-філалагічнага факультэта Таратары з суседняй Чарнігаўскай вобласці.

На сустрэчы выступіў сакратар Чарнігаўскага абласнога аддзялення Саюза пісьменнікаў Украіны Станіслаў Рап'ях, які прачытаў свае апошнія вершы, пераклады на ўкраінскую мову твораў беларускіх аўтараў.

Потым гучалі вершы паэтаў Васіля Будэянага, аўтара дзювох паэтычных кніг, Уладзіміра Сапона, ў якога выйшаў зборнік паэзіі «Зір-ка на пілоты», і Алеся Алейніка. Госці падзяліліся сваімі творчымі планамі, адказалі на пытанні.

З прывітальнымі словамі да ўкраінскіх паэтаў звярнуліся загадчыкі кафедры беларускай літаратуры дацэнт І. Ф. Штэйнер і дацэнт, паэт Віктар Ярац. Свае вершы прачытала студэнтка 4-га курса гістфіла Інэса Тарасава.

У цёплай і сяброўскай атмасферы прайшла творчая сустрэча, на якой гучалі ўсім зразумелыя беларуская і ўкраінская мовы.

Мікалай ШУКАНАЎ, студэнт гр. БР-43 гісторыка-філалагічнага факультэта.

НА ЗДЫМКУ: Станіслаў Рап'ях уручае кнігу нарысаў на ламаў аб сустрэчы загадчыку кафедры беларускай літаратуры І. Ф. Штэйнеру.

Фота А. Ульянкіна.

СУСТРЭЧА З ПАЭТАМ

Днямі адбылася сустрэча студэнтаў гісторыка-філалагічнага факультэта з выпускніком ГДУ, паэтам, аўтарам зборніка вершаў «Начны паром» Міхасём Башлаковым. Ён расказаў аб сабе, сваім творчым шляху, гісторыі напісання вершаў, чытаў новыя, нядаўна напісаныя ім паэтычныя радкі.

Шчырасць і лірызм, тонкасць светаўспрымання і мудрая жыццёвасць жывуць адначасова ў яго вершах. У іх чуюцца сапраўдны гімн беларускаму вясковому Палессю, нашай роднай бацькаўшчыне. Гімн краю з даўняй і багатай гісторыяй прасякнуты аptyмістычнай і жыццёсцвярдальнай сілай.

У час сустрэчы ўсталавалася атмасфера ўзаемаарумення і довер'я. Ішоў плёны і востры дыялог аб праблемах сучаснай паэзіі.

Студэнты пазнаёміліся з цікавым чалавекам, нашым сучаснікам, адчулі хараво і вялікую сілу паэзіі.

С. ХАЕНЯ,
Д. МАМАЧКІН,
студэнты 1-га курсу
гісторыка-філалагічнага факультэта.

ПА ПРАБЛЕМАХ ВЫКЛАДАННЯ МАТЭМАТЫКІ

У Талінскім політэхнічным інстытуце адбылася VI званельная нарада-семінар загадчыкаў кафедраў і вядучых выкладчыкаў матэматыкі ВНУ Беларусі, рэспублікі Прыбалтыкі і Калінінградскай вобласці.

Прынятыя нядаўна пастановы ЦК КПСС і Савета Міністраў СССР аб асноўных напрамках перабудовы вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі ў краіне надалі творчы імпульс рабоце нарады-семінара, прысвечанага метадыцы выкладання матэматычных навук у ВНУ. Адзначаючы ўзрастаючую ролю матэматыкі ў розных галінах, удзельнікі нарады асноўную ўвагу сканцэнтравалі на праблемах матэматычнай адукацыі.

У докладзе акадэміка АН СССР А. Д. Аляксандрава аналізаваліся прычыны нізкага ўзроўню выкладання матэматыкі ў школах. Ён гаварыў аб тым, што многія выкладчыкі дрэнна валодаюць курсам школьнай матэматыкі, не ўмеюць рашаць задачы, і для таго, каб павысіць веды настаўнікаў, неабходна змяніць існуючую сістэму іх падрыхтоўкі ў ВНУ. У прыватнасці, акадэмік А. Д. Аляксандраў прапанаваў вызваліць матэматычныя дысцыпліны на малодшых курсах ад залішняй фармалізацыі і вясці выкладанне проста і наглядна.

Прафесар БДУ імя У. І. Леніна Ю. С. Багданавіч таксама спыніўся на праблемах перабудовы выкла-

дання матэматыкі, пры гэтым ён асабліва падкрэсліваў небяспеку зніжэння прафесійнай падрыхтоўкі спецыялістаў у сувязі з тэндэнцыяй скарачэння колькасці лекцый за кошт фундаментальных матэматычных дысцыплін.

Ад нашага ўніверсітэта ў нарадзе-семінары прымалі ўдзел загадчыкі кафедраў матэматычнага факультэта дацэнт Ю. У. Маліноўскі, У. І. Міроненка, У. М. Семязюк, аўтары гэтых радкоў. Зробленыя прадстаўніцкай ГДУ даклады выклікалі цікавасць і дыскусію.

Хочацца адзначыць узорную падрыхтоўку такой прадстаўнічай нарады-семінара. Арганізатары зрэ-

білі ўсё магчымае для плённай работы ў ўдзельніках, іх культурнага адпачынку. Былі праведзены экскурсіі па Таліну, мы наведвалі вучэбныя карпусы і вылічальны цэнтр політэхнічнага інстытута. Вялікія ўражанні засталіся ад канцэрта арганнай музыкі, наведвання тэатраў і музеяў. Усім удзельнікам запам'ятаўся вечар дружбы, які прыходзіў ў старажытным замку, адноўленым рукамі студэнтаў політэхнічнага інстытута.

В. ХАРПАВА,
дацэнт кафедры
вышэйшай матэматыкі,
А. СІБА,
ст. выкладчык кафедры
алгебры і геаметрыі.

Маршрутамі студэнцкіх падарожжаў

ПРАЗ ЧАТЫРЫ МОРЫ І АКІЯН

[Заканчэнне.
Пачатак у №12, 14]

На наступны дзень «Латвія» адплыла ад берагоў Іспаніі і ўзяла курс на востраў Мальту.

Наш цеплаход вельмі часта суправаджалі дэльфіны, многія з нас упершыню ўбачылі марскіх чарапах.

Дзень 16 сакавіка стаў днём Беларусі. Мы пазнаёмілі ўсіх удзельнікаў круіза з гісторыяй нашай рэспублікі, яе сталіцай — горадам-героем Мінскам, а вечарам выступілі з канцэрта. 18 сакавіка ў 12 гадзін мы прыплылі на Мальту.

МАЛЬТА

Рэспубліка Мальта размешчана на пяці астравах, з якіх заселены толькі тры. Яе плошча — 316 кв. км, насельніцтва — ўсяго 340 тыс. чалавек. У XIV стагоддзі гэты востраў стаў засяляць англічане. Яны былі вельмі багатыя, будавалі свае саборы, храмы. Сталіца Мальты — г. Ла-Валета, раней называлася Даунай. Апошнюю назву атрымала ў гонар гвалты мальційскага ордэна і ў той жа час галоўнага яе архітэктара.

На тэрыторыі вострава 355 дзеючых цэркваў і сабораў. Рух на вуліцах левабаковы, што для нас было вельмі непрывычным. Вуліцы зусім вузкія, таму што пад пабудовы выкарыстоўваецца кожная метр зямлі. Святафоры на вуліцах няма. Некалі яны былі, аднак сапаваліся і за непатрэбай іх убраў наогул.

У краіне стеці вострая праблема пітной вады. Таму яе прывозяць на Мальту з Італіі. У невялікіх лясах дзікіх

жывёл няма. Бедная Мальта і на карысныя выкапні: за выключэннем вапняку і блакітнай гліны тут нічога не здабываецца. Краіна жыве за кошт турызму. У год востраў наведвае прыкладна мільён турыстаў. А яшчэ мальційцы атрымліваюць даходы ад рэмонту суднаў, прадукцыі тэкстыльнай прамысловасці. Мальта імпартавае амаль усё з іншых краін, з Саветаў Саюза, у прыватнасці, аўтамабілі «Ладэ».

Мы наведвалі старажытныя сталіцы Мальты — Мдзіну. Складалася ўражанне, што горад вымер. У нейкай ступені гэта так і ёсць на самой справе. Людзі не хочуць сяліцца тут, таму што дамы вельмі стараыя, цёмныя і ў час дажджоў не ацяпляюцца. З аглядавай плячоўкі Мдзіны добра бачны цэнтр вострава — Моста, на месцы якога стаіць храм. Пабывалі мы і ў храме святой Марыі. Ён чацвёрты па вышыні сярэд храмаў свету. У 1942 г. ў час бамбэжкі праз верхні купал ўпала бомба, але не ўзгарэлася. У той час ішла служба, але ахвар не было. Гэта яшчэ больш узвысіла храм у свядомасці мальціяцаў.

Вечарам таго ж дня адбылася наша сустрэча з мальційскай моладдзю.

Пачатковая адукацыя на Мальце бясплатная. Хлопчыкі і дзяўчычкі займаюцца асобна: першыя — у тэхнічных універсітэце, дзе навучанне ўвільнае. Штогод шэсць мальційска студэнтаў накіроўваюцца на вучобу ў Саветы Саюза. Цікавымі былі экскурсіі. Перш за ўсё мы наведвалі сады ў стылі барока, дзе з

аглядавай плячоўкі адкрываўся від на Вітарыёзу — порт, у якім знаходзіўся наш цеплаход, — і на Міжземнае мора. Затым мы агледзелі старажытны храм, які існуе амаль 6 тысяч гадоў. Дакладней скажаць, яго рэшткі, бо за такі адрэзак часу ад храма мала чаго засталася. У музеях, куды мы трапілі, убачылі знаходкі археолагаў — рэчы, зробленыя задоўга да нашай эры.

Пасля абеду мы наведвалі рыбацкі востраў і рэзідэнцыю прэзідэнта, залу, дзе ён праводзіць прыёмы замежных паслоў.

Калі мы вярталіся на цеплаход, убачылі дэманстрацыю рабочых. У тыя дні ў рэспубліцы праходзіла перадавыбарчая кампанія, і на транспарантах, што неслі дэманстранты, выказваліся патрабаванні і інтарэсы партыі, за якія выступілі рабочыя.

А вечарам наш цеплаход узяў курс на Грэцыю — апошнюю краіну ў нашым падарожжы. На наступны дзень у нас праходзіў «Дзень Нептун». Гэта было сапраўднае свята падводнага царства. На цеплаходзе ўладарылі Нептун, эрцпрі і піраты — усе удзельнікі круіза былі ў карнавальных касцюмах.

ГРЭЦЫЯ

Мы прыплылі ў порт Пірэі — прыгарад сталіцы Грэцыі Афіны. У Пірэі захаваўся месцы, характэрныя для антычнай Грэцыі. Пірэі — «марскія вароты» Грэцыі, праз якія праходзіць шмат замежных гандлёвых суднаў. Сталіца краіны разам з Пірэем і яшчэ 30 невялікімі гарадамі складае вялікія

Афіны. У 80 км ад сталіцы знаходзіцца самая паўднёвая кропка паўвострава — мыс Сунаі, на які мы адправіліся на аўтобусах. Тут знаходзіцца старажытны храм Грэцыі, які быў пабудаваны ў гонар бога мора — Пасейдона.

Грэцыя размешчана на тэрыторыі астравоў і паўвостраваў. Адны з іх густа населены, дзе жывуць багатыя грэкі, бліжэй да Турцыі — больш беднае насельніцтва. У Афінах вельмі дарагае жылля, і горад забудоваўся без адзінаго плана. Усё жыллё знаходзіцца ў прыватным уладанні, таму гэта ўносіць свае цяжкасці ў жыццё маладых і бедных людзей. Сярэдняя заработная плата працоўнага складае 60—70 тысяч драхм, а плата за двухпакаваую кватэру надзвычай высокая, у дадатак да гэтага асобна кашуюць іншыя службы: вада, электрон, цэнтральнае ацяпленне.

Шмат цікавых, калерытных адметнасцей заўважылі мы ў Грэцыі, калі рабілі экскурсіі па сталіцы, яе ваякоцкіх. Але ні з чым нельга параўнаць тое, што убачылі мы ў выдатным помніку архітэктуры Грэцыі — Акрополі, — «вэрнікі горада». Акропаль размешчаны на невялікім камяністым узгорку. Тут захаваўся руіны некалькіх архітэктурных помнікаў Старажытнай Грэцыі і самы значны з іх — Парфенон, пабудаваны архітэктарамі Ікцінам і Калікратам у 447—438 гг. да нашай эры. Храм павінен быў служыць велічым і прыгожым архітэктурным аздабленнем грандыёзнай статуі багіні-заступніцы горада Афіны — Палады. Статуя знаходзілася ў храме і была вельмі значоным предметам культуры старажытных егіпціян. Аднак, да нашых дзён яна не захаваўся.

Побач з Парфенонам узвы-

шаецца другі славеты храм Акрополі — Эрэктэён, узведзены ў 421—406 гг. да нашай эры.

З вяршні Акрополі адкрываецца цудоўная панарама горада, на амфітэатр і месца, дзе праходзілі народныя гульні. На тэрыторыі Акрополі ёсць цікавыя археалагічныя музей, у якім мы убачылі старажытныя статуі. Пасля знабства з Акрополем у нас адбылася экскурсія па Афінах. Тут асабліва нашу ўвагу прыцягнуў стадыён, дзе ў 1896 годзе былі праведзены першыя Алімпійскія гульні. Па-свойму арыгінальнымі здаліся нам будынікі ўніверсітэта, Акадэміі навук.

Стаянця цеплахода ў Грэцыі педыходзіла да канца. У 22 гадзіны ён пекінуў яе берагі і ўзяў курс да берагоў нашай Радзімы. Мы перасеклі пралівы Дарданелы і Басфор, прарылі пад велічым збудаваннем XX стагоддзя, мастом, які аб'ядноўвае дзве часткі свету — Еўропу і Азію.

Чорнае мора сустрэла нас штормам. Яно поўнасцю апраўдала сваю назву — вада ў ім была чорнай і мутнай.

25 красавіка ў 9 гадзін наш цеплаход прышвартаваўся ў порце горада-героя Адаксы. Мы домаі Розныя пакуці перапаўнялі сэрцы ўдзельнікаў круіза. Радасна было на душы ад сустрэчы з роднай зямлёй і адначасова сумна ад таго, што трэба раз'явацца з сябрамі, якіх у кожнага з нас з'явілася так многа за два тыдні захапляючага падарожжа. Мы раз'ядаліся па сваіх гарадах і вёзлі з сабой адрасы сяброў, цудоўныя ўражанні. Усе мы будзем доўга памятаць нашу падарожжа, дні якога былі так непадобны адзін на другі.

А. БАЛОГА,
А. МЕЛЕЖ,
студэнты 3-га курсу
эканамічнага факультэта.

Больш дваццаці гадоў група выкладчыкаў кафедры тэарэтычных асноў фізічнага выхавання і студэнтаў факультэта фізічнага выхавання займаецца вывучэннем і напісаннем гісторыі фізічнай культуры і спорту на Гомельшчыне. Сёння мы пачынаем публікаваць старонкі гісторыі «70 спартыўных гадоў Гомельшчыны».

Гісторыя. Падзеі. Факты. Лёс людзей... Без ведзення мінулага нельга аналізаваць цяперашняе і прагназіраваць будучае. Гісторыя развіцця масавага фізічнага руху на Гомельшчыне — адна з слаўных старонак 70-гадовага шляху працоўных нашага горада і вобласці.

Архіўныя дакументы, часопісныя і газетныя артыкулы дэвалюцыйнага часу і перыяду першых гадоў Саветскай улады, успаміны ветэранаў спартыўнага руху захавалі для нас шматлікія сведчання зараджэння фізічнай культуры і спорту на тэрыторыі Гомельшчыны, іх росквіту пры Саветскай уладзе.

Пачнем, бадай, з дэвалюцыйнага часу, калі фізічная культура была здыбыткам багатых і адзіночак-энтузіястаў.

СТАРОНКІ МІНУЛАГА

Да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі Гомель быў паязным горадам. Ён уваходзіў у частку Магілёўскай губерні царскай Расіі. Яго нізкі эканамічны і культурны ўзровень не мог садзейнічаць развіццю фізічнай культуры і спорту. Аднак, нягледзячы на самыя неспрыяльныя ўмовы, шырокае распаўсюджванне сярод насельніцтва ў той час атрымалі народныя формы фізічнай культуры: бег у залупкі («пятнашкі»), гульні ў гарадкі, лапта, перавадленне пераход, кулачныя баі «ценка на сценку», «Зяцэц», «Пляця» (перцагванне) і г. д.

Гэтыя формы фізічнай культуры на працягу стагоддзяў служылі народу сродкам падрыхтоўкі да цяжкіх умоў жыцця і працы, да абароны ад ішчаземных захопнікаў.

Ужо ў 70-я гады мінулага стагоддзя ў Беларусі пачынае развівацца веласпорт. Часопіс «Самакат» за 1894 год паведамляе, што «першы веласіпед

АД ЗАРАДЖЭННЯ ДА ўЗЛЁТУ

з'явіўся ў Віцебску ў канцы 70-х гадоў. У 1901 г. аддзяленні «Расійскага таварыства веласіпедыстаў-турыстаў» былі створаны, акрамя Віцебска, яшчэ ў шасці буйнейшых гарадах Беларусі. Думаецца, што такое аддзяленне існавала і ў Гомелі, таму што першымі звесткамі, якія дайшлі да нас аб арганізаваных спарторніцтвах па спорту, сталі справядачы аб велогонках на трэку, што праходзілі 8 мая 1903 года на цыклдароме (так раней называўся трэк) з драўляным пакрыццём Гомельскага вольнапажарнага таварыства. Правадзіліся яны для гончыхай трох класаў. Аднак асноўным нумарам праграмы быў матч паміж гамельчанам Пятровым і спартсменам з Кіева Ціме. Абодва зезды выйграў наш зямляк. Ён жа быў мацнейшым у гонках з гандзікапам на 2,5 вярсты.

Першага чэрвеня таго ж года ў гіце з ходу на п'яўярсты ў матчы з кіяўлянінам Рудыкоўскім перамог гомельскі спартсмен Кемюскі. Праз два тыдні Пятроў фінішаваў у спарторніцтвах з кіяўлянінам Насоўскім.

22-га чэрвеня на гомельскім трэку праводзіліся незвычайныя спарторніцтвы — веласіпедыстаў і коней. Спачатку спарторнічалі на адну вярсту. На

фінішы першым быў конь. Веласіпедыст Герчыкаў адстаў на некалькі дзесяткаў сантыметраў. А вось кіяўлянін Насоўскі спарторнічы адрэзу з чатырма канямі на дыстанцыі ў дзве вярсты і здолееў апарэдаць сваіх чацвэраногіх «сапернікаў».

6-га ліпеня ў Гомелі, можна сказаць, адбыліся міжнародныя спарторніцтвы па веласпорту. Сапернічалі наш Пятроў

Буржуазія мела намер адцягнуць моладзь ад удзелу ў грамадска-палітычнай барацьбе, таму пачала ствараць спартыўныя гурткі. Так, ужо ў 1905 годзе заняты спортам арганізацыя на базе Рагачоўскага яхт-клуба. У 1908 г. на базе мужчынскай гімназіі ў Гомелі на базе мужчынскай гімназіі ўнікла аддзяленне таварыства «Сокал», ўзнікла аддзяленне дзейнасці скаўцкіх атрадаў, у якіх юнакі займаліся гімнастыкай, лёгкай атлетыкай, спартыўнымі гульнямі, вэнізаванымі паходамі.

У многіх вучылішчах і гімназіях з'явіліся самадзейныя спартыўныя арганізацыі, якія ў наступным атрымалі назву спартыўнага таварыства «Школьны спорт». У 1912 г. такое таварыства арганізуецца ў Жлобіне. Яно карыстаецца ў пэўнай ступені аглякунтам «Таварыства садзейнічання фізічнаму развіццю», створанаму ў першыя гады XX стагоддзя.

У чэрвені 1910 г. адзін з мацнейшых футбалістаў Расіі таго часу служыў гомельскага аддзялення Арлоўскага банка А. Лібман арганізаваў першую ў Беларусі футбольную каманду. Яе членамі сталі вучні першай гарадской мужчынскай гімназіі, камерцыйнага, рэальнага і тэхнічнага вучылішчаў. Да канца таго ж года ў Гомелі былі створаны гурткі спорту «Унітас» і «Вікторыя», якія культывавалі футбол і лёгкую атлетыку, у Рагачове — гурток аматараў спорту. Летам 1912 г. футбалісты Гомеля правалі першыя міжгароднія сустрэчы. У прыватнасці, яны згулялі ўнічыю 1:1 з кіяўлянамі.

Перад пачаткам першай сусветнай вайны ў нашым горадзе пачала развівацца лёгка атлетыка. Аднак вынікі былі даволі нізкімі.

Усяго да 1917 г. у спартыўных гуртках і клубах Гомельшчыны налічвалася каля 360 членаў. Гэта лічба сведчыць аб тым, што спартыўны рух быў зусім нязначным і не мог аказваць прыкметнага ўздзеяння на развіццё масавага фізічнай культуры працоўных. Гэта стала магчымым толькі з перамогай Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

В. СЕЛВАНАУ,
ст. выкладчыка кафедры тэарэтычных асноў фізічнага выхавання.

і германскі гончых Келле. Перамог гоць.

Уражання аб ЗША

ВЫСТУПІЎ ВУЧОНЫ

На эканамічным факультэце адбылася сустрэча выкладчыкаў і студэнтаў з доктарам тэхнічных навук, адказным сакратаром рэдкалегіі ўсесаюзнага часопіса «Тренинг» і інжынер-механікам Інстытута механікі металаліцейных сістэм АН БССР М. К. Мышкін.

Мікалай Канстанцінавіч нядаўна вярнуўся з ЗША, дзе яму давялося пазныць час працаваць. Дзялячыся кантактамі з амерыканскімі вучонымі, цікавацца да пастаноўкі вышэйшай адукацыі ў краіне, наведаў трох буйнейшых у ЗША універсітэтаў — у штаце Агаё, Вірджынскага і Мічыганскага — далі яму магчымасць дэталва пазнамацца з сістэмай вышэйшай адукацыі. Амерыканскі студэнт вымушаны плаціць за адукацыю немалыя грошы. Гэта і вызначае яго адносіны да вучобы. Яны — вельмі адказныя, сур'ёзныя. Малады чалавек, які вучыцца ва ўніверсітэце, пакідае ўражанне самастойнага, удумлівага.

У ЗША вельмі развіта вы-

лічальная тэхніка. Без яе амерыканец не абходзіцца ні на рабоце, ні ў сферы абслугоўвання. Высокая аснашчанасць персанальнымі камп'ютэрамі.

Час «халоднай вайны», які назіраўся ў адносінах ЗША да нашай краіны ў 70-я гады, прайшоў. Навуковыя, культурныя сувязі паміж ЗША і СССР асабліва актывізаваліся пасля сустрэч Генеральнага сакратара ЦК КПСС М. С. Гарбачова і прэзідэнта Р. Рэйгана ў Жэневе і Рэйк'явіку. Аднак асноўная маса амерыканцаў усё ж не валодае аб'ектыўнай інфармацыяй аб жыцці саветскіх людзей. Атрымлівае яна гэту інфармацыю ў асноўным з перадач па прыватных каналах тэлебачання. Таму «перавертнутыя з ног на галаву» факты з жыцця ў СССР, зразумела, не могуць даць амерыканцам рэальную карціну становішча ў нашай краіне.

М. К. Мышкін адказаў на шматлікія пытанні, зададзеныя яму выкладчыкамі і студэнтамі.

(Наш кар.)

ЖЫВІ, СТУДЭНЦКАЕ СВЯТА!

Мяляўнічыя калоны юнакоў і дзяўчат пад гукі духавога аркестра крочылі па цэнтральнай вуліцы г. Гомеля. Прахожыя прыпынілі крок, з цікавасцю глядзелі на тэатралізаванае шэсце. Іх удзільненне ў пэўнай ступені было апраўдана: такога ў горадзе дагэтуль ім бачыць не даводзілася. Ва ўсіх кімах разе ў дні, быццам бы звычайныя, не пазначаныя ў календары як святочныя.

Так, нядзеля 26 красавіка, была звычайным выхадным днём, нават не лепшым у адносінах надвор'я. Аднак і яно не змагло сапсаваць настроі юнакам і дзяўчатам, якія ішлі калонамі на

плошчу імя У. І. Леніна, на сваё першае гарадское студэнцкае свята. Студэнты чатырох ВНУ г. Гомеля сабралі яно разам.

Кожнай вясной праводзіўся ў Гомелі традыцыйны фестываль «Студэнцкае вясна», на якім моладзь паказвала свае самадзейныя таленты. Звычайна гэтыя фестывалі праходзілі ў Палацы культуры, актывных залах ВНУ горада. Сёлета ж свята студэнтаў выйшла на вуліцы, цэнтральную плошчу, у парк культуры і адпачынку імя Луначарскага.

Пасля ўскладання кветак прадстаўнікі чатырох ВНУ да помніка У. І. Леніна на плошчы, якая носіць яго імя, пачаліся кан-

цэрты мастацкай самадзейнасці. Гаспадарамі на летняй страдзе ў парку сталі студэнты ГДУ і кааператывнага інстытута, каланады аблдрамтэатра — моладзь БІПТА і політэхнічнага інстытута.

Музыка, песні, жарты, смех, што гучалі ў час выступленняў студэнцтва, стваралі навакол атмасферу цёплым, дружбы, сяброўства.

Новае пачынанне ў справе арганізацыі культурнага адпачынку студэнцкай моладзі абласнога цэнтра пачало адлік сваёй біяграфіі. Дык жыві, студэнцкае свята, напайняйся яшчэ больш цікавым зместам!

Т. ДУБЯК.

Усесаюзнае фестываль народнай творчасці У ЖАНРЫ ХАРЭАГРАФІІ

У краіне праходзіць Усесаюзнае фестываль народнай мастацкай творчасці, прысвечаны 70-годдзю Вялікага Кастрычніка. Шматлікія калектывы, якія працуюць у самых разнастайных жанрах, дэманструюць сваё майстэрства на сценах Палацы і Дамой культуры, вясковых клубаў.

Уядзелью, 19 красавіка, з самай рэіцыі панавала ажыўленне ў першым вучэбным корпусе нашага ўніверсітэта. Сюды з'ехалі з усіх куткоў Гомельскай вобласці самадзейныя танцавальныя калектывы, каб прыняць удзел у фестывалі. На сцэне актывнай залы, як у калейдаскопе, змяняліся танцавальныя калектывы калгасоў, саўгасоў, прадпрыемстваў, сярэдніх школ, праф-

тэхвучылішчаў, ВНУ Гомельшчыны. На суд журы і глядачоў вынісіліся танцы народаў СССР і сучасныя харэаграфічныя кампазіцыі.

Студэнцкі клуб «Маладосць» нашага ўніверсітэта прадставіў для ўдзелу ў фестывалі танцы ў выкананні ансамбля «Калінка» (мастацкі кіраўнік А. Лысянкоў, пастаноўчык Р. Гофман). Яго ўдзельнікі паказалі «Беларускі маладзёжны, украінскі народны танцы і фальклорна-харэаграфічную кампазіцыю «Беларускія карцінкі».

Журы дало добрую ацэнку выступленню ўніверсітэцкага ансамбля. Адзначаны яго высокае выканаўчае майстэрства і масавае удзельніцтва.

(Наш кар.)

Лабараторыя ТСН інфармуе

МОЖНА ЗАКАЗАЦЬ ФІЛЬМЫ

«Зусім верагодныя відэапрыгоды», 2 ч., 35 мм, каляровы (Фільм знаёмыч гледача з касетным кіно).

«Глобальны прэсінг». Фільм 1. «Народжана ў Амерыцы», 6 ч., 35 і 16 мм, каляровы. (Фільм расказвае аб праблемах развіцця сусветнай культуры і інфармацыі).

«Інтэр'ю з самім сабой», 2 ч., 31 мм, каляровы. (Аб эксперыменты кіеўскіх вучоных-псіхолагаў).

«Леднікі Таджыкістана», 2 ч., 16 мм, каляровы. (Аб рабоце вучоных па вывучэнню леднікоў).

«Інтэр'ю з самім сабой»,

2 ч., 16 мм, каляровы. (Аб эксперыменты кіеўскіх вучоных-біёлагаў).

«Убачыць нябачнае», 2 ч., 35 мм, каляровы. (Аб супрацоўніцтве фізікаў і біёлагаў).

«Час нуль», 3 ч., 35 мм і 16 мм, каляровы. (Аб магчымай ядзернай катастрофе).

ГЛЯДЗІЦЕ

У КІНАТАТРЫ «СПАРТАК»

27—28 «Бацькі» — 11-30, 13-30, 17-40, 19-20, 21-30; 29 «Утаймаванне ўпартага» — 11-30, 13-30, 16, 17-50, 19-40, 21-20; 30 «Хто ўвойдзе ў апошні вагон» — 11-30, 13-30, 16, 17-40, 19-20, 21-30; 1—3 «Кароткія сустрэчы» і «Успаміны» (два фільмы ў адзін сеанс) — 11, 14, 17, 20.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

Рэктарат, партком, грамадскія арганізацыі ўніверсітэта, дэканат, уаць калектыву геалагічнага факультэта выказваюць глыбокае спачуванне сакратару партыйнага бюро геаграфічнай кафедры інжынернай геалогіі і гідргеалогіі ГЕРАСІМАВАЙ Жанеце Аляксееўне з выпадку напатаўшанга яе гора — смерці МАЦІ.